

V Bruselu dne 18.6.2019
COM(2019) 285 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Společně při dosahování cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu – vytvoření
základů pro úspěšný přechod na čistou energii**

{SWD(2019) 212 final} - {SWD(2019) 213 final}

1. ÚVOD – ÚLOHA INTEGROVANÝCH VNITROSTÁTNÍCH PLÁNŮ V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU

Evropská unie je odhodlána splnit své závazky, že bude snižovat emise skleníkových plynů a poskytovat svým občanům bezpečnou, cenově dostupnou a udržitelnou energii. Jsme první významnou ekonomikou, která zavedla právně závazný rámec, jehož cílem je splnit a překročit cíle, k nimž jsme se zavázali v rámci Pařížské dohody. Na základě návrhů Komise jsme přijali ambiciózní legislativní rámec do roku 2030, který zavádí energetickou unii s progresivní činností v oblasti změny klimatu. Stanovili jsme ambiciózní cíle pro rok 2030 týkající se snižování emisí skleníkových plynů, obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti, jejichž dosažení si vyžádá vytrvalé a kombinované úsilí. To představuje důležitý krok v dlouhodobém přechodu na čistou energii s výhledem do roku 2050, který je představen v dlouhodobé strategii¹. Tyto cíle nejsou nastaveny jako horní hranice, nýbrž spíše jako hranice spodní, jež lze s pomocí správných pobídek dokonce i překonat.

Nařízení EU o správě energetické unie² vytvořilo jedinečný systém správy v oblasti energie a klimatu, který zajistí, aby Unie a její členské státy mohly tyto cíle pro rok 2030 plánovat a plnit společně, a aby mohly rovněž zajistit přechod ke klimaticky neutrální ekonomice, která bude spravedlivá a nákladově efektivní pro všechny. Prohlášení ze Sibiu³ znovu na nejvyšší úrovni potvrdilo závazek Unie být zodpovědným globálním lídrem v oblasti změny klimatu a zároveň chránit své občany a svoje životní prostředí a prosazovat zásadu fair-play.

	EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ	ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ	ENERGETICKÁ ÚČINNOST	PROPOJENÍ	KLIMA V PROGRAMECH FINANCOVANÝCH EU	CO ₂ Z:
2020	-20%	20%	20%	10%	2014-2020 20%	
2030	≤ -40%	≥ 32%	≥ 32,5%	15%	2021-2027 25%	OSOBNÍCH AUTOMOBILŮ -37,5% Dodávek -31% Nákladních automobilů -30%

Doložka o revizi směrem nahoru do roku 2030

Obrázek 1: Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030

Všechny členské státy poprvé vypracovaly návrh integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu⁴. Společně se zúčastněnými stranami, veřejností a přeshraničními účastníky pracovaly na změnách ustálených zvyků napříč politikami, odvětvími a vládními útvary s cílem vytyčit cestu k cílům pro rok 2030. Stále zde sice existují určité nedostatky, avšak jedná se pouze o první z mnoha kroků do roku 2030,

¹ COM(2018) 773 final.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

³ Prohlášení ze Sibiu, neformální schůzka hlav států a předsedů vlád, Sibiu, Rumunsko, 9. května 2019.

⁴ V souladu s článkem 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

který nám navíc poslouží jako zdroj poučení. Na základě vynikajícího ducha spolupráce za poslední tři roky bude Komise i nadále konstruktivně a intenzivně spolupracovat s členskými státy na dokončování a následném provádění jejich vnitrostátních plánů. Doporučení pro závěrečné plány, které se předkládají spolu s tímto sdělením, budou vodítkem pro to, aby tato práce probíhala i nadále v duchu spolupráce. Ve zprávě o stavu energetické unie za rok 2020 Komise zhodnotí konečné plány a potvrdí, zda jsou v souladu s cíli Unie pro rok 2030, nebo zda bude zapotřebí vyvinout větší úsilí. Proces správy poskytuje rovněž možnost tyto plány v roce 2024 aktualizovat, což umožní ve zbývajících částech desetiletí zohlednit zkušenosti a využít nové příležitosti.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu hrají v našem systému řízení klíčovou úlohu, neboť nám umožňují zajistit spojení sil a společné plnění našich cílů. Měly by poskytnout podnikatelskému a finančnímu sektoru co největší jasnost a předvídatelnost s cílem stimulovat potřebné soukromé investice. Usnadní rovněž členským státům plánování finančních prostředků a investic v příštím víceletém finančním rámci na období 2021–2027.

Toto sdělení analyzuje návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a zabývá se jejich souhrnnými účinky při dosahování cílů EU v oblasti energetické unie a cílů pro rok 2030. Doplní je podrobné analýzy na vnitrostátní⁵ a evropské úrovni⁶, a konkrétní doporučení určená jednotlivým členským státům⁷. To vše společně pomůže členským státům, aby své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu dokončily do konce roku 2019. Provádění těchto doporučení bude zahrnovat průběžný iterativní dialog, který umožní dokončení vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Konečným cílem tohoto procesu je přispět k modernizaci hospodářství Unie v souladu s dlouhodobým cílem dosažení neutrality z hlediska klimatu.

Komise bude spolupracovat s členskými státy, aby jim pomohla tato doporučení řádně zohlednit⁸ v duchu solidarity mezi členskými státy a Unií, ale také mezi členskými státy navzájem.

⁵ SWD(2019) 211, SWD(2019) 225, SWD(2019) 214, SWD(2019) 275, SWD(2019) 229, SWD(2019) 277, SWD(2019) 230, SWD(2019) 261, SWD(2019) 262, SWD(2019) 263, SWD(2019) 224, SWD(2019) 264, SWD(2019) 223, SWD(2019) 265, SWD(2019) 228, SWD(2019) 266, SWD(2019) 267, SWD(2019) 268, SWD(2019) 227, SWD(2019) 226, SWD(2019) 281, SWD(2019) 272, SWD(2019) 273, SWD(2019) 271, SWD(2019) 274, SWD(2019) 276, SWD(2019) 278, SWD(2019) 279.

⁶ SWD(2019) 212.

⁷ C(2019) 4401, C(2019) 4402, C(2019) 4403, C(2019) 4404, C(2019) 4405, C(2019) 4406, C(2019) 4407, C(2019) 4408, C(2019) 4409, C(2019) 4410, C(2019) 4411, C(2019) 4412, C(2019) 4413, C(2019) 4414, C(2019) 4415, C(2019) 4416, C(2019) 4417, C(2019) 4418, C(2019) 4419, C(2019) 4420, C(2019) 4421, C(2019) 4422, C(2019) 4423, C(2019) 4424, C(2019) 4425, C(2019) 4426, C(2019) 4427, C(2019) 4428.

⁸ V souladu s článkem 34 nařízení o správě energetické unie vydá Komise v případě nedostatků v ambicích doporučení pro členské státy k zajištění dosažení cílů energetické unie. Dotčený členský stát tato doporučení náležitě zohlední.

2. POSOUZENÍ NÁVRHU INTEGROVANÝCH VNITROSTÁTNÍCH PLÁNŮ V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU

2.1. *Celounijní posouzení cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti a skleníkových plynů a propojení elektroenergetických soustav pro rok 2030*

Cíle Unie v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti pro rok 2030 byly vyjádřeny a odsouhlaseny na úrovni EU, avšak nebyly podpořeny závaznými cíli na vnitrostátní úrovni. Namísto toho byly vytvořeny nové pracovní metody a nové nástroje s cílem umožnit společné dosažení cílů v oblasti energetické unie. První krok v tomto procesu představuje požadavek nařízení o správě energetické unie, aby členské státy do svých návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zahrnuly vnitrostátní příspěvky dostatečné ke společnému dosažení cílů Unie pro rok 2030. Jako druhý krok má Komise posoudit a podporovat dostatečnou úroveň společných „ambicí“ s ohledem na tyto cíle Unie.

2.1.1. *Energie z obnovitelných zdrojů*

Unie by si měla zachovat a posílit své celosvětové vedoucí postavení v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Nejedná se pouze o bezpečnost dodávek a odpovědnou politiku v oblasti změny klimatu. Jde zároveň o základní požadavek průmyslové politiky, jehož cílem je plně využívat potenciál zeleného růstu.

Téměř všechny členské státy předložily své příspěvky k cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Přibližně třetina členských států předložila ambiciózní příspěvky, přičemž **Dánsko, Estonsko, Španělsko, Litva a Portugalsko** předložily příspěvky výrazně vysoké⁹.

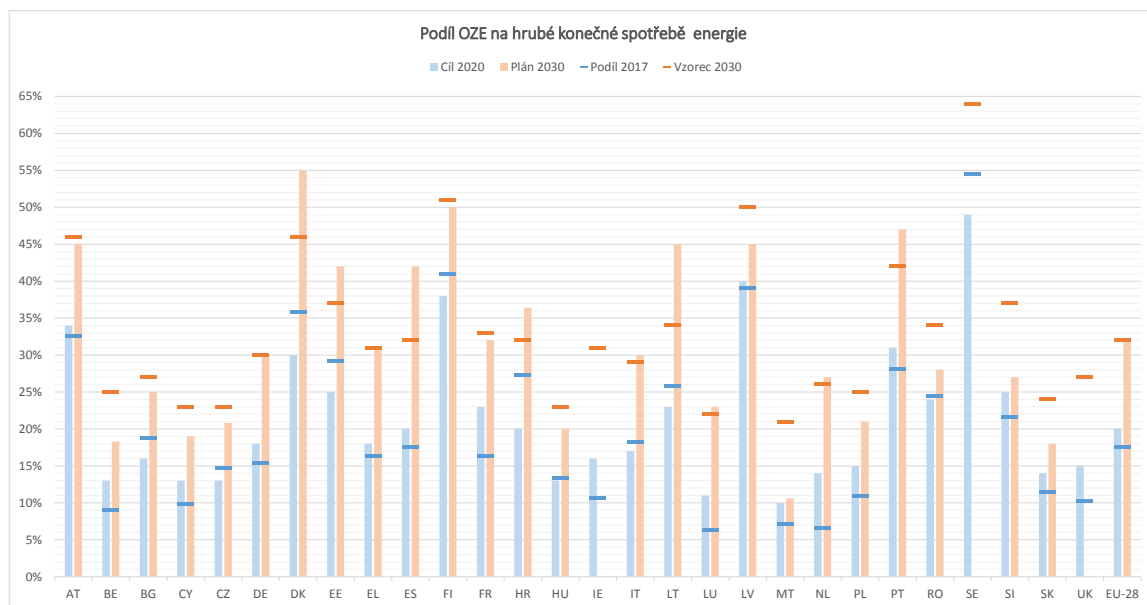
EU-28 jako celek je však stále pod cílovou hodnotou. Podle stávajících návrhů plánů by podíl energie z obnovitelných zdrojů na úrovni Unie v roce 2030 namísto nejméně 32 % dosáhl jen 30,4 % až 31,9 %¹⁰.

Doporučení proto vyzývají několik členských států, aby přehodnotily úroveň svých ambicí s cílem zajistit, aby tyto zjištěné nedostatky EU v oblasti „ambicí“ byly s předložením konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu vyřešeny. Zvýšení vnitrostátních příspěvků u příslušných zemí – přičemž u ambiciózních členských států zůstane výše příspěvků uvedená v návrhu vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zachována – má klíčový význam z hlediska umožnění vyváženého

⁹ V souladu s článkem 31 nařízení o správě energetické unie jsou doporučení Komise týkající se ambicí členských států v oblasti energie z obnovitelných zdrojů založena na vzorci uvedeném v příloze II uvedeného nařízení, který vychází z objektivních kritérií stanovených v článku 5 a současně náležitě zohledňuje veškeré relevantní okolnosti ovlivňující využívání energie z obnovitelných zdrojů uvedené členskými státy. Metodika, kterou Komise používá pro posuzování příspěvků ve vztahu k energii z obnovitelných zdrojů, je podrobněji popsána v oddíle II pracovního dokumentu útvarů Komise SWD(2019) 212.

¹⁰ Kromě nedostatku identifikovaného u zemí EU-28 zůstává celková úroveň, které má být v roce 2030 dosaženo, i nadále silně závislá na příspěvku ambiciózních členských států a na hrubé konečné spotřebě energie.

a nákladově efektivního dosažení cíle na úrovni Unie, což připraví půdu pro vytvoření skutečného evropského trhu energie z obnovitelných zdrojů. To by Unii jako celku umožnilo, aby plně využila svůj potenciál pro nákladově efektivní zavádění energie z obnovitelných zdrojů, přispěla ke snížení znečištění ovzduší a závislosti na dovozu fosilních paliv a těžila z vedoucího postavení v procesu transformace energetiky.

Obrázek 2: Vnitrostátní příspěvky v oblasti energie z obnovitelných zdrojů (Zdroj: výpočty Evropské komise na základě informací z návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu).

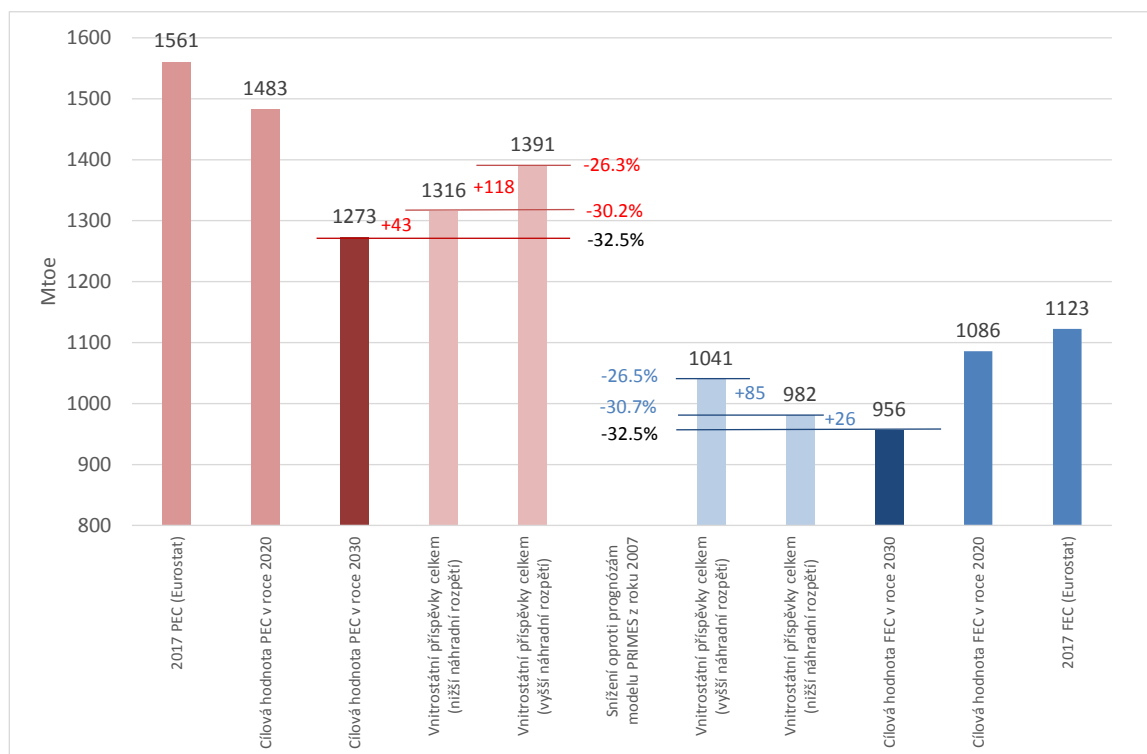
2.1.2. Energetická účinnost

Strategie energetické unie je založena na zásadě „energetická účinnost na prvním místě“. Cíle v oblasti energetické účinnosti pro rok 2020 jsou však ohroženy v důsledku zvýšené spotřeby energie v posledních letech. Soudě podle vnitrostátních příspěvků předložených v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu navrhlo dostatečnou výši příspěvků na rok 2030 pouze několik členských států. Jedná se zejména o **Itálii**, **Lucembursko** a **Španělsko** (jak u spotřeby primární energie, tak u konečné spotřeby energie), **Nizozemsko** (u spotřeby primární energie) a **Francii** (u konečné spotřeby energie). Některé členské státy vnitrostátní příspěvek dosud nepředložily.

V důsledku toho z tohoto souhrnného posouzení vyplývá **značný nedostatek oproti cílovým úrovním spotřeby primární energie a konečné spotřeby energie v Unii pro rok 2030 ve výši nejméně 32,5 %¹¹** U **spotřeby primární energie** se tento **nedostatek pohybuje od 118 do 43 Mtoe** (přičemž toto velké rozpětí závisí na tom, zda budou u zemí, které vnitrostátní příspěvek dosud nepředložily, použity konzervativnější nebo

¹¹ Metodika, kterou používá Komise pro posuzování příspěvků ve vztahu k energetické účinnosti, je podrobněji popsána v oddíle III pracovního dokumentu útvarů Komise SWD(2019) 212.

ambicióznější předpoklady), což odpovídá dosažení 26,3 % až 30,2 %, zatímco u konečné spotřeby energie se tento rozpor pohybuje od 85 do 26 Mtoe, což odpovídá dosažení 26,5 % až 30,7 %.

Obrázek 3: Souhrnný nedostatek u příspěvků ve vztahu k energetické účinnosti v oblasti primární a konečné spotřeby energie (Zdroj: výpočty Komise EU na základě informací z návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu).

V této souvislosti se všem členským státům, jejichž příspěvky byly v této fázi vyhodnoceny jako nedostatečné, doporučuje, aby je přezkoumaly a zvážily zvýšení úrovně ambicí tak, aby byly zjištěné nedostatky v ambicích odstraněny zároveň s předložením konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

2.1.3. Emise skleníkových plynů

Unie oznámila výši vnitrostátně stanoveného příspěvku podle Pařížské dohody, která znamená **snížení domácích emisí skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o 40 %** v porovnání s rokem 1990. Díky přijetí všech právních předpisů o energetické unii, které navrhla Komise v době mandátu předsedy Junckera, je Unie první významnou světovou ekonomikou, která převedla svůj příspěvek z Pařížské dohody do konkrétních právních předpisů. Účinné provádění všech cílů v oblasti klimatu, energetiky a čisté mobility stanovených v právu Unie by mohlo dokonce vést ke snížení emisí skleníkových plynů v roce 2030 přibližně o 45 % v porovnání s rokem 1990.

Na základě plánovaných opatření nebo deklarovaných ambicí týkajících se vnitrostátního snížení emisí skleníkových plynů obsaženého v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a na základě konzervativních předpokladů u zemí, které ani jedno z toho nepředložily, se odhaduje, že celkové snížení emisí skleníkových plynů v Unii je již nyní v souladu s cílem snížení emisí skleníkových plynů o 40 % v porovnání s rokem

1990. To představuje významný pokrok v porovnání s předchozími sníženími, která členské státy plánovaly.

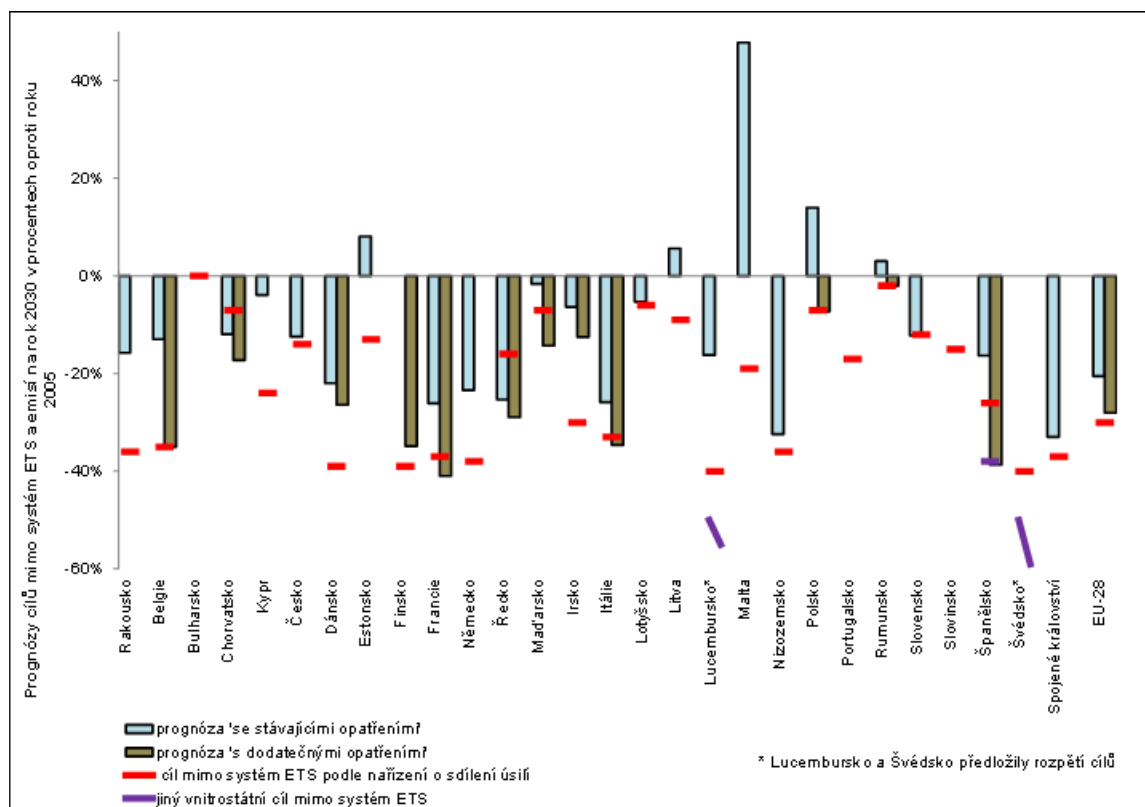
Nařízení o sdílení úsilí¹² požaduje celounijní snížení v odvětvích, na něž se nevztahuje systém EU pro obchodování s emisemi (ETS), o 30 % v porovnání s rokem 2005. Vnitrostátní cíle členských států se pohybují od 0 do –40 %, přičemž existuje značná flexibilita ve způsobu jejich dosahování, např. převody mezi členskými státy nebo využívání určitého objemu dodatečného pohlcování emisí v odvětví využívání půdy. Španělsko, Lucembursko a Švédsko si v odvětvích, na která se nevztahuje systém EU ETS¹³, stanovily ambicióznější vnitrostátní cíle.

Ze souhrnu vnitrostátních opatření, která jsou v současné době plánována v těchto odvětvích a jsou uvedena v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, vyplývá, že Unie by již mohla dosáhnout 28% snížení emisí v odvětvích mimo systém obchodování s emisemi (viz obrázek 4, s výjimkou využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví). To představuje významný pokrok oproti prognózám uvedeným ve zprávě EU o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu¹⁴ z roku 2018, tj. 21% snížení u stávajících opatření a 23% snížení u opatření plánovaných. Aby však bylo možné napravit zbývajících nedostatek v celé Unii ve výši dvou procentních bodů, bude nutné, aby členské státy v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu identifikovaly dodatečná opatření.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

¹³ K odvětvím mimo systém obchodování s emisemi patří například doprava, budovy, zemědělství či odpady.

¹⁴ COM(2018) 716 final.

Obrázek 4: Cíle členských států v oblasti sdílení úsilí a emisí skleníkových plynů pro rok 2030 se stávajícími a plánovanými opatřeními (Zdroj: výpočty Komise na základě informací z návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu).

Tyto úvahy vycházejí z předpokladu, že všechny členské státy budou dodržovat pravidlo „nulového pasivního zůstatku“ v oblasti využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, tj. že emise nepřekročí pohlcování. Pokud by toto odvětví vytvořilo čisté emise, musely by být vyváženy použitím přidělů z odvětví, na něž se vztahuje sdílení úsilí.

2.1.4. Propojení elektroenergetických soustav

Vzájemné propojení vnitrostátních trhů představuje nezbytný technický předpoklad pro dokončení vnitřního trhu s elektřinou v Unii, neboť zajistí bezpečnost dodávek, umožní naplno využívat potenciál energie z obnovitelných zdrojů a usnadní propojení a integraci jednotlivých odvětví.

Pět členských států (**Česko, Německo, Řecko, Španělsko a Portugalsko**) ve svých návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu jednoznačně odkazuje na úroveň propojenosti elektroenergetických soustav, o niž usilují do roku 2030. Několik dalších členských států (**Belgie, Bulharsko, Francie, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Slovensko, Finsko a Švédsko**) uvádí předpokládanou úroveň propojenosti elektroenergetických soustav v roce 2030. Návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu často odrážejí proces stanovený v nařízení o transevropské energetické síti (TEN-E) v oblasti určování a podpory realizace infrastrukturních projektů společného zájmu na evropské úrovni, které jsou nezbytné pro dosažení cílů propojitelnosti uvedených v nařízení o správě energetické unie. 4. seznam projektů společného zájmu, který má být přijat v říjnu 2019 na základě objektivního

a inkluzivního procesu na evropské úrovni, bude zaměřen na řešení zbývajících překážek na vnitřním trhu s energií, například mezi Iberským poloostrovem a zbytkem Evropy nebo v jihovýchodní Evropě.

Při dokončování svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by členské státy, které v současné době nedosahují 15% propojení elektroenergetických soustav, měly uvést svůj cíl v oblasti propojenosti elektroenergetických soustav do roku 2030. Členské státy, které již tuto hranici překročily, by měly zvážit svou úroveň propojenosti předpokládanou do roku 2030 v souvislosti se zachováním přiměřenosti své elektroenergetické soustavy s ohledem na očekávaný významný rozvoj energie z obnovitelných zdrojů¹⁵. Konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly vytvořit vazbu mezi očekávaným vývojem infrastruktury a kroky nezbytnými pro zajištění toho, aby tato propojení byla dostupná na trhu pro účely přeshraničního obchodu s elektřinou v souladu s příslušnými právními předpisy.

2.2. Hlavní zjištění pro každý z pěti rozměrů uvedených v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu

2.2.1 Snížování emisí uhlíku (skleníkové plyny a energie z obnovitelných zdrojů)

A) Emise a pohlcování skleníkových plynů

U některých návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by bylo vhodné uvést bližší podrobnosti ohledně strategie, kterou je třeba uplatňovat při dosahování cílů, na něž se nevztahuje systém obchodování s emisemi, po celé období 2021–2030, včetně odhadů trajektorie snižování emisí na základě nejnovějších údajů a zamýšleného využití flexibility, což již provedly například **Irsko** a **Lotyšsko**. Díky možnosti převodů emisních přidělů mezi členskými státy¹⁶ mají některé členské státy příležitost mobilizovat financování od jiných členských států za účelem modernizace svého hospodářství, např. prostřednictvím investic do energetické účinnosti budov nebo realizací svého nákladově efektivního potenciálu v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v odvětvích, na něž se nevztahuje systém ETS, v plném rozsahu. Tato posílená dvoustranná spolupráce mezi členskými státy umožní Unii, aby dosáhla svých ambiciózních cílů pro rok 2030 nákladově efektivním způsobem.

Doprava představuje přibližně čtvrtinu emisí skleníkových plynů v Unii a z hlediska emisí je největším odvětvím, pokud jde o cíle členských států, na něž se nevztahuje systém obchodování s emisemi. **Proto musí tvořit ústřední bod vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.** Většina členských států stanovila opatření ke snížení emisí v odvětví dopravy. Některé členské státy již nyní kombinují kvantifikované cíle

¹⁵ V obou případech je třeba vzít v úvahu připravovaný desetiletý plán rozvoje sítě a postupy výběru projektů společného zájmu.

¹⁶ Článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

snížování emisí s plánovanými opatřeními. Konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu umožní členským státům rozvíjet ještě integrovanější přístup v odvětví dopravy. Ve svých konečných plánech by členské státy měly být konkrétnější a řada z nich musí ještě vyčíslit očekávané dopady. Mezi sledované cíle často patří elektromobilita, avšak opatření často nejsou popsána příliš podrobně. Plánování a investice do odpovídající infrastruktury pro alternativní paliva budou mít zásadní význam pro výrobce automobilů, dodávek a nákladních automobilů při dosahování emisních standardů CO₂ pro roky 2025 a 2030 a při snižování nákladů řidičů a dopravců za palivo. Je třeba zajistit účinnou koordinaci při zavádění inteligentních dopravních systémů. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly být pro některé členské státy rovněž příležitostí k tomu, aby specifikovaly kroky vedoucí k restrukturalizaci zdanění, a tím přispěly k politickým cílům v odvětví dopravy.

Příklady osvědčených postupů – politiky a opatření v odvětví dopravy

Rakouské a španělské návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu představují dobré příklady toho, jak kombinovat kvantifikované cíle snižování emisí pro odvětví dopravy s podpůrnými politikami a opatřeními vedoucími k jejich dosažení. Například **Itálie** uvádí značně podrobné informace o plánovaných opatřeních, a dokonce překračuje rámec povinného cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v dopravě. I když řada členských států stanovila orientační cíle v oblasti elektromobility, **Slovinsko** je podpořilo konkrétními opatřeními, včetně kvantifikace nezbytné infrastruktury pro nabíjení.

Evropské budovy představují 40 % spotřeby energie a přibližně 15 % emisí skleníkových plynů. Návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se tímto odvětvím zabývají především v souvislosti s jeho úlohou při dosahování příspěvků ve vztahu k energetické účinnosti a k energii z obnovitelných zdrojů. Některé členské státy by mohly urychlit využívání potenciálu opatření v oblasti energetické účinnosti, což by umožnilo dosáhnout nákladově efektivního snížení emisí a zároveň snížit účty za energie pro domácnosti a zvýšit zaměstnanost ve stavebnictví.

Podle právních předpisů Unie přijatých v květnu 2018¹⁷ musí členské státy EU zajistit, aby emise skleníkových plynů z **využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF)** byly v období 2021 až 2030 kompenzovány minimálně rovnocenným pohlcováním CO₂ z atmosféry. Vzhledem k dodatečnému potenciálu pohlcování v započítaných hodnotách, který odpovídá 2 % emisí skleníkových plynů, bude nutné, aby odvětví LULUCF v nadcházejících desetiletích průběžně zvyšovalo svůj příspěvek k dosahování klimatických cílů Unie, např. zlepšením pohlcování CO₂ z atmosféry a současným zvýšením produkce a účinného využívání biomasy pro široké spektrum použití při náležitém zohlednění biologické rozmanitosti a problematiky kvality ovzduší. **Dánsko a Francie** jsou příkladem členských států, které uvádějí strategii nebo konkrétní informace o politikách a opatřeních, např. co se týče podpory soukromého zalesňování

¹⁷ Nařízení (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU.

zemědělské půdy, jež mohou udržitelným způsobem posílit propady uhlíku při současné podpoře biohospodářství a které mohou poskytnout zemědělcům a lesníkům další pobídky vedoucí ke zlepšení hospodaření s půdou a k udržitelnému zvyšování produktivity. Jinak jsou příslušné informace v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu omezené. Úplné posouzení toho, zda emise převyšují pohlcování, bude navíc možné pouze tehdy, pokud členské státy poskytnou podrobnější informace o evidenci v odvětví LULUCF a o využívání možností flexibility. Tyto informace do určité míry poskytují **Česko, Dánsko a Irsko**.

Klíčovým prvkem v tomto ohledu je zavedení transparentních a přesných referenčních úrovní pro lesy, pomocí kterých by se náležitě započítávaly emise nebo pohlcování CO₂ při obhospodařování lesů. Nástroj, s jehož pomocí toho lze dosáhnout, představují vnitrostátní plány započítávání pro lesnictví, jež by členské státy měly revidovat do 31. prosince 2019 na základě technických doporučení předložených společně s tímto sdělením¹⁸. To umožní jejich plné a důsledné využití v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, zejména s ohledem na plánování flexibility směrem k odvětvím, na něž se vztahuje sdílení úsilí.

Význam **jiných odvětví, jako jsou zemědělství, odpady a průmysl**, pro emise z odvětví, na něž se nevztahuje systém EU ETS, se v jednotlivých členských státech liší. To by se mělo odrazit v plánování politik a opatření, což provádí například **Irsko** v případě zemědělství. Pokud jde o odvětví zemědělství, návrh Komise týkající se společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2020 posiluje ambice v oblasti klimatu a životního prostředí, přičemž se předpokládá, že s klimatem souvisí nejméně 40 % celkového finančního krytí SZP. Kromě toho Komise navrhla „ekorežimy“, které členským státům nabídnou možnost podpořit v širokém měřítku opatření spojená se zmírňováním a přizpůsobováním, jež budou lépe vyhovovat konkrétním místním potřebám. Návrh Komise rovněž stanoví, že členské státy by měly při navrhování svých strategických plánů SZP brát v úvahu vnitrostátní nástroje plánování v oblasti životního prostředí a klimatu v příslušných legislativních nástrojích EU, včetně vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. V tomto smyslu bude zásadní, aby konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu poskytly konkrétní údaje o plánovaných opatřeních na snížení emisí v odvětvích zemědělství a lesnictví, které by SZP mohla podpořit, např. prostřednictvím podpory testování uhlíkových režimů zemědělských podniků.

U odvětví **energetiky**, které generuje přibližně 25 % emisí skleníkových plynů, se politiky snižování emisí uhlíku členských států zaměřují na zvýšené využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů a na postupné vyřazování uhlí z výroby elektřiny.

¹⁸ Souběžně s návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu předložily členské státy i vnitrostátní plány započítávání pro lesnictví včetně svých vnitrostátních referenčních úrovní pro lesy. V dubnu 2019 provedla odborná skupina složená mimo jiné z technických odborníků z členských států, nevládních organizací a výzkumných organizací první posouzení vnitrostátních plánů započítávání pro lesnictví. Výsledná technická doporučení (SWD(2019) 213) odrážejí obecně vysokou kvalitu předložených plánů a zároveň poukazují na některé přístupy specifické pro jednotlivé země, které si vyžadají další pečlivou analýzu.

Směřování k vyřazení uhlí v Evropě?

Některé členské státy zavádějí nebo potvrzují ambiciózní cíle a harmonogramy postupného vyřazování uhlí při výrobě elektřiny. **Francie** toho zamýšlí dosáhnout do roku 2022. **Itálie** a **Irsko** do roku 2025. **Dánsko**, **Španělsko**, **Nizozemsko**, **Portugalsko** a **Finsko** do roku 2030. Také **Německo** uvedlo, že stanoví termín ukončení výroby elektřiny z uhlí. Členské státy, které aktivně postupně ukončují používání uhlí, se vyzývají, aby poskytly další údaje o tom, jak hodlají tyto cíle sledovat a zda plánují využít možnosti zrušení povolenek EU ETS. Je nutno řešit rovněž opatření na pomoc pracovníkům a rodinám postiženým postupným ukončováním využívání uhlí.

Snížováním emisí uhlíku v **průmyslu**, který generuje přibližně 15 % emisí skleníkových plynů, se návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zabývají v porovnání s odvětvím energetiky mnohem méně. V těchto průmyslových odvětvích bude nutné během příštího desetiletí urychlit technologický rozvoj a inovace s cílem snížit uhlíkovou stopu daných odvětví. Bude nutné, aby v tomto procesu hrály roli vlády, např. pomocí vhodného uplatňování pravidel státní podpory. Čím dříve členské státy objasní své záměry, tím dříve bude průmysl schopen využívat nejlepší dostupné techniky, možnosti elektrifikace a nové technologické příležitosti, které mohou pomoci snížit emise skleníkových plynů.

Řada členských států, která si vytyčila cíle v oblasti **přizpůsobování se změně klimatu**, je zahrnula do svých návrhů plánů, a některé z nich uvedly i cíle nové. Některé členské státy se podrobněji zabývají cíli a opatřeními v oblasti přizpůsobení. Příkladem osvědčených postupů řešení cílů a opatření v oblasti přizpůsobení jsou **irské, litevské, polské, slovenské** a **slovinské** návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Jen několik málo členských států uvádí podrobnosti o přizpůsobení se nepříznivým účinkům změny klimatu v souvislosti s bezpečností dodávek energie v Unii.

B) Energie z obnovitelných zdrojů

Unie dosáhla v roce 2017 podílu energie z obnovitelných zdrojů ve výši 17,5 %, ale od roku 2014 tempo růstu zpomalilo. Pro dosažení cíle pro rok 2030 je nezbytné úsilí zintenzivnit. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu musí v plném rozsahu odůvodňovat příspěvky členských států ke společnému cíli pro rok 2030 a podpořit je solidními politikami a opatřeními.

V současné době tvoří 50 % roční spotřeby energie v Unii vytápění a chlazení. Podíl energie z obnovitelných zdrojů v této oblasti dosáhl v roce 2017 19,5 %, avšak v posledních deseti letech se zvýšil pouze o šest procentních bodů. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly odrážet roční nárůst podílu energie z obnovitelných zdrojů energie v odvětví vytápění a chlazení stanovený ve směrnici (EU) 2018/2001 a úlohu odpadního tepla a chladu tak, aby byl zajištěn nákladově efektivní příspěvek tohoto odvětví k celkovému podílu energie z obnovitelných zdrojů.

Totéž platí pro odvětví dopravy, kde jsou členské státy povinny vyžadovat, aby dodavatelé pohonných hmot do roku 2030 dodávali nejméně 14 % energie spotřebované

v silniční a železniční dopravě ve formě energie z obnovitelných zdrojů. To poskytne průmyslu jistotu ohledně budoucí poptávky na trhu.

Identifikace potenciálu energie z obnovitelných zdrojů – příklady dobré metodiky:

Při pohledu na oddíl vnitrostátních cílů můžeme konstatovat, že dobré příklady cílů a trajektorií, které je nutno zahrnout do konečných plánů, představuje **český, irský a italský** návrh vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu. **Česko a Irsko** uvádějí příspěvky jednotlivých odvětví i příslušných technologií za každý rok a v absolutních hodnotách. **Irsko** je jedním z velmi mála členských států, které uvádějí rovněž trajektorie k poptávce po bioenergii a k nabídce biomasy podle výchozích surovin a údaje o výrobě tepla z obnovitelných zdrojů podle příspěvků jednotlivých technologií z obnovitelných zdrojů rozčleněných na průmysl, bydlení a terciární sektor. **Česko** předkládá analýzu citlivosti toho, jak by celkový příspěvek energie z obnovitelných zdrojů mohl kolísat v důsledku hospodářského růstu a poptávky po energii. **Itálie** uvádí rozpis dopravního cíle s přihlédnutím k použitelným násobícím koeficientům pro jednotlivé technologie.

Konečné plány by měly poskytnout **spolehlivé informace o politikách a opatřeních, které podporují včasné dosažení navrhovaných cílů a příspěvků v oblasti energie z obnovitelných zdrojů**. Politiky a opatření musí prokázat, že navrhované cíle a příspěvky jsou dosažitelné, zejména s ohledem na první referenční bod stanovený na rok 2022. Členské státy by měly poskytnout podrobné informace o svých režimech podpory včetně podrobných plánů dražeb energie z obnovitelných zdrojů a jejich vývoje v období let 2021–2030. Režimy podpory by měly podporovat důvěru investorů a dlouhodobě snižovat náklady na rozvoj energie z obnovitelných zdrojů. Aby členské státy umožnily účastníkům trhu orientaci a povzbudily nové investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů, měly by ve svých hlavních politikách a opatřeních podrobněji popsat prvky, jako jsou například i) očekávané výsledky, ii) orientační harmonogram či iii) zdroj a výše požadovaného rozpočtu.

Informace o opatřeních na podporu samospotřeby energie z obnovitelných zdrojů a společenství pro obnovitelné zdroje, jakož i ustanovení usnadňující využívání dohod o nákupu elektřiny a plánovaných dražeb mají klíčový význam pro zvyšování zapojení občanů do transformace energetiky, podnícení soukromých investic a usnadnění nákladově efektivního dosahování cílů. Zjednodušení správních postupů, jako je například usnadnění zavádění kontaktních míst nebo urychlené zavádění postupů pro účely modernizace, bude mít navíc zásadní význam pro zavádění energie z obnovitelných zdrojů v příštím desetiletí.

Do roku 2021 bude zaveden nový mechanismus pro financování energie z obnovitelných zdrojů¹⁹ na podporu zavádění energie z obnovitelných zdrojů v celé Unii.

¹⁹ V souladu s článkem 33 nařízení EU o správě energetické unie bude mít tento mechanismus dvojí cíl: dorovnat případný rozdíl oproti orientační trajektorii Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a přispět k fungování podporného rámce podle přepracované směrnice o obnovitelných zdrojích energie.

2.2.2 Energetická účinnost

Konečné plány musí být solidnější a musí uvádět jednoznačnější trajektorie spotřeby energie. Lepší vymezení celkového vnitrostátního rámce politiky, z něhož vycházejí vnitrostátní příspěvky, má klíčový význam pro zajištění důvěryhodnosti navrhované úrovně ambicí a určení nedostatků a osvědčených postupů. Je zapotřebí podrobnější vysvětlení rozsahu a časového rámce plánovaných politik a opatření a očekávaných úspor energie, které přinesou.

To platí zejména pro provádění povinných úspor energie a dlouhodobou strategii renovací. Všechny členské státy by měly do svých konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zahrnout informace požadované v příloze III nařízení o správě energetické unie (systémy povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativní opatření v rámci příslušné politiky podle článku 7 směrnice o energetické účinnosti), neboť to pomůže konsolidovat politický rámec a integrovat všechny jeho složky. Zahrnutí dlouhodobé strategie renovací budov poskytne ucelený obraz o plánovaných opatřeních na obnovu vnitrostátního fondu budov s ohledem na nákladově efektivní přeměnu stávajících budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie.

Identifikace potřebných investic a zdrojů financování je navíc nezbytná pro mobilizaci soukromých investic do úspor energie a růst trhu služeb v oblasti energetické účinnosti. Konečné plány by se měly podrobněji zabývat úlohou budov veřejných orgánů a zkoumat způsoby, jak by politiky energetické účinnosti mohly řešit otázku energetické chudoby

2.2.3 Energetická bezpečnost

Energetická bezpečnost představuje významný rozměr energetické unie, a tedy i vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Unie dosud dováží více než polovinu veškeré primární energie, kterou spotřebovává, což má významné dopady z hlediska nákladů na dovoz energie a zranitelnosti vůči narušením dodávek a cen.

Klíčový aspekt energetické bezpečnosti představuje diverzifikace dodávek, dovozních zdrojů a tras. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly povzbuzovat účinné investice do infrastruktury podporující vnitrostátní cíle v oblasti energetické bezpečnosti a zároveň zohledňovat synergie mezi jednotlivými rozměry těchto plánů. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly podporovat dokončení projektů v oblasti plynárenské infrastruktury, což je nezbytné k tomu, aby všechny regiony měly přístup k terminálům LNG, zejména v **Chorvatsku a Řecku**, a aby všechny členské státy měly přístup k více trasám dodávek, zejména **Finsko, Irsko, Rumunsko a Bulharsko**. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by také měly podporovat rozvoj domácích zdrojů, tj. v podstatě energie z obnovitelných zdrojů, stejně jako klíčových složek a surovin nezbytných pro snižování emisí uhlíku u energeticky náročných odvětví. Konkrétnější cíle a úkoly s konkrétními harmonogramy by poskytovaly více informací pro politickou diskusi o konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

Neustále vzrůstající výroba energie z obnovitelných zdrojů s kolísavou dostupností bude znamenat stále náročnější úkoly pro energetický systém. Ačkoli by zajištění trvalé

rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou (včetně většího propojování odvětví) mělo být v prvé řadě záležitostí trhu, pro řešení zbytkových rizik bude nezbytný koordinovaný přístup členských států. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly tuto skutečnost odrážet. Měla by být také posouzena otázka přiměřenosti pro náležité zajištění energetické bezpečnosti s přihlédnutím k poptávce a výrobě nejen na území členských států, ale také na území propojených členských států, jakož i k dlouhodobým cílům v oblasti klimatu.

Při zajišťování energetické bezpečnosti mají klíčový význam nástroje pružnosti, jako je například reakce strany poptávky a skladování. Členské státy se stávajícími nebo plánovanými kapacitními mechanismy pro výrobu elektřiny budou muset zohlednit nová pravidla podle nového nařízení o elektřině a bude třeba, aby v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu uvedly způsob, jakým se je chystají realizovat.

Pro ty členské státy, které jako součást své skladby energie využívají jadernou energii, by vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu mohly zavést politiky vedoucí k udržení přiměřených kapacit ve všech částech dodavatelského řetězce pro výrobu jaderné energie a k zajištění bezpečnosti dodávek paliva.

Pro **zajištění odolnosti energetického systému** by členské státy měly zajistit vytvoření odpovídajících vazeb mezi konečnými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a plány pro stav nouze v oblasti ropy, plynu a elektřiny. Vysoká úroveň digitalizace zvyšuje riziko kybernetických útoků, které by mohly ohrozit bezpečnost dodávek a/nebo ochranu osobních údajů spotřebitelů. Kybernetická bezpečnost představuje nový vznikající prvek energetické bezpečnosti, jímž by se měly zabývat jak konečné plány, tak plány, které vyžaduje nařízení o zabezpečení dodávek plynu a nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny. Členské státy se vyzývají, aby v konečném znění svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu identifikovaly i další druhy rizik, jako jsou například rizika spojená se zásobováním surovinami, dopady změny klimatu nebo náhodnými, člověkem způsobenými, přírodními či teroristickými hrozbami pro kritickou energetickou infrastrukturu.

2.2.4 Vnitřní trh s energií

Pro zajištění dostupných cen energie, bezpečných dodávek energie a umožnění nákladově efektivní integrace rostoucích obnovitelných zdrojů energie **je nezbytný plně integrovaný a dobře fungující vnitřní trh s energií**. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly jasně uvést, že je zaveden vhodný regulační rámec umožňující využívání výhod integrovanějších trhů s energií.

Transformace energetických systémů Unie s sebou nese společné problémy týkající se flexibility, decentralizace, regulace pobídek v oblasti investic do infrastruktury a hospodářské soutěže. Je třeba, aby vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu poskytovaly podrobnější informace o současném stavu vnitrostátních trhů s elektřinou a plynem a o tom, jak budou uvedené problémy řešeny. Měly by obsahovat konkrétní a měřitelné vnitrostátní cíle budoucího vývoje trhu, podporované vhodnými politikami a opatřeními.

Cíle vnitřního trhu s energií – osvědčené postupy: Vytvoření společného regionálního

trhu s plynem mezi **pobaltskými státy a Finskem** je příkladem integrace trhu nastíněné v příslušných návrzích plánů, kde je technická složka – výstavba plynovodu Balticconnector – doplněna harmonizovanými pravidly trhu. Země, které zavedly právní předpisy EU o trhu s plynem v co největším možném rozsahu, mají také nejlikvidnější trhy a největší prospěch z vnitřního trhu s energií. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly poskytovat užitečné vyhodnocení pokroku při provádění příslušných pravidel trhu s plynem.

Je nezbytné, aby cíle, programy a harmonogramy **reforem trhu s energií**, které členské státy stanoví ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, byly v souladu s právními předpisy přijatými v rámci balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“ a se stávajícími kodexy sítě a pokyny. Je třeba umožnit spolehlivý přístup k odpovídající propojovací kapacitě pro účely přeshraničního obchodování s elektřinou a plynem vzhledem k jejímu významu pro evropskou bezpečnost dodávek, přiměřenost výroby a fungování trhu. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu a „prováděcí plány“ požadované nařízením o elektřině²⁰ by měly být plně koherentní. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu musí rovněž zohledňovat monitorovací zprávy vnitrostátních regulačních orgánů a Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER).

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly podporovat reformy velkoobchodních trhů. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu znamenají pro členské státy možnost začlenit koncepce integrace energetických systémů a propojení odvětví, které budou orientovány více do budoucna, včetně další integrace odvětví energetiky, plynárenství a teplárenství, neboť se stávají ústředním bodem dekarbonizovaného energetického systému.

Energetické dotace. Je nanejvýš důležité vynakládat veřejné zdroje soudržným a nákladově efektivním způsobem, aniž by docházelo k narušení trhu s energií a k bránění investicím do přechodu na čistou energii a inovacím. Je nezbytné mít dobrý přehled o explicitních a implicitních energetických dotacích a o budoucích plánech na postupné vyřazování těch, které nepřispívají k dlouhodobým cílům. Většina návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se sice problematikou energetických dotací částečně zabývá, konečné plány by však měly systematicky popisovat a kvantifikovat všechny druhy těchto dotací od grantů, režimů podpory a daňových výhod až po dotace vyplývající z regulačních povinností založené na stávajících definicích používaných v mezinárodním měřítku. V tomto ohledu představuje dobrý příklad návrh vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu, který předložila **Itálie**. Je důležité, aby všechny členské státy ve svých konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu popsaly své budoucí úsilí a uvedly lhůty pro postupné rušení dotací na fosilní paliva a současně zohlednily jejich možný dopad na zranitelné

²⁰ Jak ukládá nařízení o elektřině těm členským státům, jež hodlají zahájit fungování kapacitních mechanismů nebo v něm pokračovat, a které proto musí modernizovat své trhy.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly podporovat zavádění politik zaměřených do budoucna, jejichž cílem je vytvoření konkurenceschopných maloobchodních trhů v Evropě, což spotřebitelům umožní využívat inteligentní infrastruktury. Pokud jde o flexibilitu systému a účast spotřebitelů, celá řada návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se zmiňuje o zavádění inteligentních měřičů, přičemž stanoví konkrétní a měřitelný cíl. Do konce roku 2017 bylo přibližně 37 % domácností v EU vybaveno inteligentním měřičem elektřiny a sedm členských států dokončilo jejich zavádění ve vnitrostátním měřítku. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu musí odrážet aktualizace stávajícího rámce podle balíčku Čistá energie pro všechny Evropany s cílem zajistit přístup konečných zákazníků k inteligentním měřičům. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly oznamovat plánovaná opatření umožňující občanům a podnikům (zejména malým a středním podnikům) větší kontrolu nad spotřebou elektřiny a náklady, jako jsou například smlouvy s dynamickou tvorbou cen.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu musí rovněž zajistit a prosazovat posílení postavení spotřebitelů, zvyšování jejich informovanosti a jejich ochranu a mohou rovněž zavést strukturovanější přístup k řešení problémů energetické chudoby (viz také bod 2.3.5).

2.2.5 Výzkum, inovace a konkurenceschopnost

Výzkum a inovace mají pro Unii klíčový význam při dosahování jejích ambiciózních cílů v oblasti energetiky a klimatu a pro zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a odolnosti dodávek energie. EU musí zároveň zajistit **konkurenceschopné prostředí pro svůj průmysl**. Oba uvedené procesy by měly jít ruku v ruce. Evropský strategický plán pro energetické technologie (plán SET) a sdělení o urychlení inovací v oblasti čisté energie²¹ v rámci strategie energetické unie identifikovaly priority v oblasti strategického výzkumu a inovací a opatření potřebná na úrovni EU s cílem urychlit tuto transformaci energetického systému nákladově efektivním způsobem. Záměrem vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu je výslovně stanovit, které z těchto cílů jsou sledovány na vnitrostátní úrovni, a účinně tak převést plán SET na vnitrostátní cíle a opatření.

Členské státy musí vyvinout více úsilí, aby integrovaly výzkum, inovace a konkurenceschopnost do svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly stanovit politiky specificky zaměřené na priority v oblasti energetiky a klimatu, včetně programů v oblasti výzkumu a inovací a souvisejících cílů financování, jakož i využívání prostředků a nástrojů financování Unie. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly zvážit, jak mohou plánované vnitrostátní veřejné investice podpořit zavádění dostupných technologií na trh a rozsáhlé zavádění nových průlomových technologií a jejich začleňování do energetického systému. Je třeba rovněž vytvořit vhodnou infrastrukturu,

²¹ COM(2016) 763 final.

kteřá by mohla podpořit přechod energeticky náročných odvětví, automobilového průmyslu a stavebnictví ke klimatické neutralitě. Rovněž je třeba rozvíjet příspěvek vnitrostátních inovačních/průmyslových ekosystémů k budování evropských strategických udržitelných hodnotových řetězců (např. baterie, vodík, vznikající produkty z biologického materiálu, čisté, propojené a autonomní řízení, tepelná čerpadla a integrované systémy hospodaření s energií).

Program Horizont Evropa (2021–2027), který navazuje na úspěch programu Horizont 2020, zefektivní a zracionalizuje financování výzkumu a inovací v Unii s cílem zvýšit jejich význam a dopad z hlediska většího využívání energie z obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti a snižování emisí uhlíku. Fond inovací²² bude ve všech členských státech podporovat investice, které přinášejí na trh čisté inovativní technologie.

Úsilí v oblasti výzkumu a inovací mající za cíl přechod na klimaticky neutrální ekonomiku do roku 2050

Dlouhodobá strategická vize Komise týkající se klimaticky neutrální ekonomiky – sdělení „Čistá planeta pro všechny“²³ – zdůrazňuje potřebu značného koordinovaného úsilí v oblasti výzkumu a inovací. Výzkum EU by se měl zaměřit na transformační uhlíkově neutrální řešení v oblastech, jako jsou energetika a doprava, vodíkové a palivové články a skladování energie a na uhlíkově neutrální transformaci energeticky náročných průmyslových odvětví, oběhové hospodářství, biohospodářství, inteligentní města a udržitelnou intenzifikaci zemědělství, akvakultury a lesnictví.

2.3. Solidnost a soudržnost návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a zohlednění politických interakcí

2.3.1 Je daný analytický rámec přiměřený?

Solidnost, důvěryhodnost a spolehlivost konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu budou určující pro to, do jaké míry budou tyto plány schopny podpořit plnění cílů energetické unie. Kvalita a důvěryhodnost analytického rámce závisí do značné míry na koncepci modelování, na použitých zdrojích údajů, na transparentnosti analýzy a rovněž na komplexním posouzení navrhovaných politik a opatření. Všechny tyto aspekty mají klíčový význam při prokazování toho, do jaké míry členské státy při stanovování svých cílů a politik pečlivě zvážily všechny hlavní faktory. Zásadní aspekty představují jak podrobné odhady vyplývající ze spolehlivého modelování, tak analýzy dopadu plánovaných politik a opatření.

Srovnatelnost vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu vyžaduje maximální možný **společný přístup z hlediska použitých metrik** a sladění údajů za referenční rok s nahlášenými referenčními body. Většina návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu sice dokumentuje klíčové předpoklady a zdroje údajů, avšak

²² Fond inovací je investiční program Evropské unie ve výši přibližně 10 miliard EUR financovaný z prodeje povolenek v rámci EU ETS.

²³ Čistá planeta pro všechny – Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky (COM(2018) 773 final).

z **hlediska úplnosti informací** mají ještě značné rezervy. Komise nabídla pomoc a společné šablony s cílem zajistit soudržnost a úplnost. Členské státy by měly v co největší možné míře používat oficiální statistiky Eurostatu. Toto plánování poskytuje možnost dále posílit koordinaci orgánů odpovědných za statistiku v oblasti energetiky a klimatu.

2.3.2 Jak byly zohledněny interakce mezi jednotlivými rozměry energetické unie?

Aby členské státy umožnily přechod na čistou energii, měly by posuzovat a náležitě řešit interakce mezi jednotlivými rozměry. **Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly umožňovat strukturované hodnocení dopadů vnitrostátních politik a interakce mezi evropskými a vnitrostátními opatřeními v oblasti energetiky a klimatu.** V posouzení dopadů by bylo možné uvádět systematictější hodnocení interakcí mezi jednotlivými politikami, např. mezi politikami týkajícími se energetické účinnosti a energetické infrastruktury nebo mezi politickými dopady s ohledem na udržitelné využívání bioenergie pro různé účely. Je však třeba dále zkoumat politické důsledky posuzovaných interakcí a synergií mezi jednotlivými politikami a cíli v oblasti energetiky a klimatu, zejména mezi bezpečností dodávek, cíli vnitřního trhu s energií a politikami v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti.

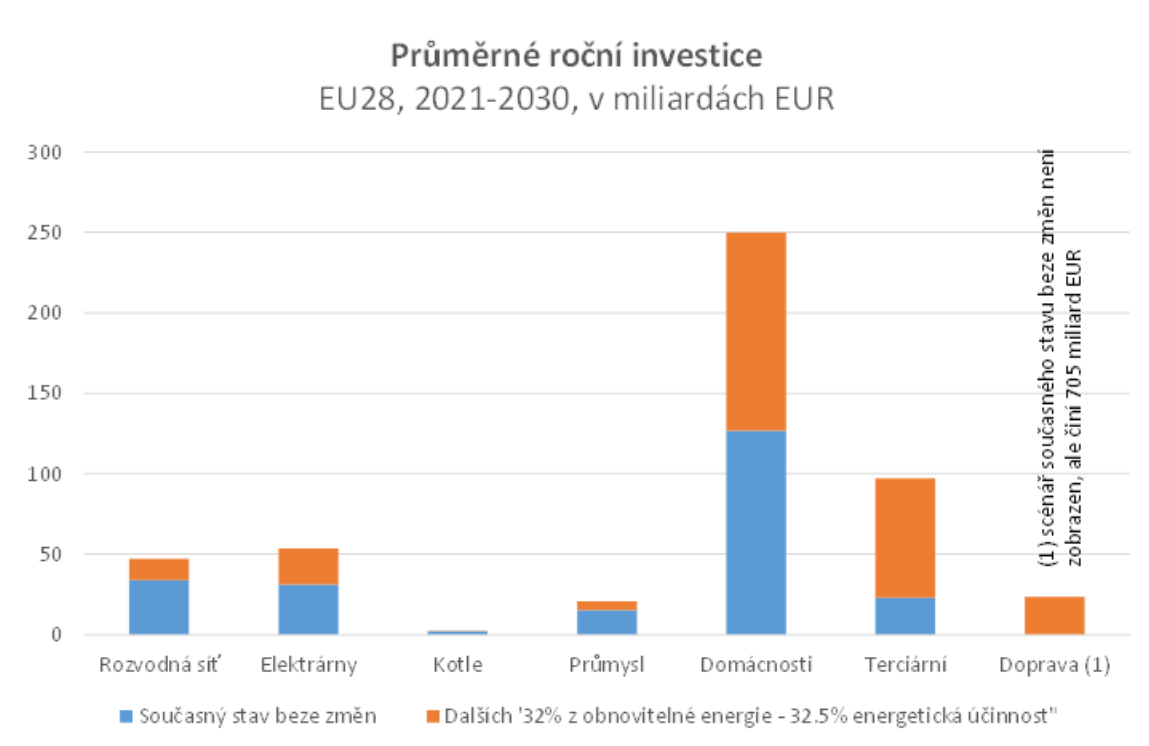
Například digitální technologie zásadním způsobem mění trh s energií. Pokud však digitalizace nebude provedena řádně, mohou být její pozitivní účinky ve smyslu snížení spotřeby energie a emisí skleníkových plynů vyváženy drastickým zvýšením spotřeby elektřiny datovými centry a telekomunikačními sítěmi.

Jednoznačný příklad průřezové politiky představuje **zásada „energetická účinnost na prvním místě“**. Vyplývá z ní, že orgány by měly před zavedením nových energetických politik nebo před rozhodnutím o investicích ověřit, zda by nebylo možné dosáhnout stejných cílů nákladově efektivnějším způsobem prostřednictvím energetické účinnosti. Některé návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu uvádějí konkrétní příklady, které se týkají zejména toho, jak byla tato zásada zohledněna s cílem zajistit soudržnost mezi předpokládaným vývojem poptávky po energii při navrhování opatření v oblasti energetické bezpečnosti. Konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly uplatňování této zásady dále rozvíjet.

2.3.3 Jak mohou návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu aktivovat požadované investice?

Přechod k neutralitě z hlediska klimatu znamená pro naše ekonomiky hlubokou změnu. **Určení investičních potřeb a zajištění nezbytných finančních prostředků** mají zásadní význam pro zajištění ročních dodatečných investic ve výši přibližně 260 miliard

EUR²⁴, které jsou nezbytné pro dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030. Vnitrostátní plány v oblasti klimatu a energetiky mohou být důležitým nástrojem při plánování vnitrostátních investic v oblasti energie a klimatu. Veřejné financování bude nezbytné rovněž pro zdokonalení digitálních a udržitelných dovedností s cílem podpořit recyklaci a renovace veřejných budov a provádět údržbu a obnovu infrastruktury. Koordinace nových investic mezi veřejnými orgány, soukromým sektorem a občany umožní zjednodušit financování, předcházet uvízlým aktivům a řešit nové potřeby podniků a občanů.

Obrázek 5 Průměrná roční potřeba investic v období 2021–2030 (Zdroj: modely Komise).

Evropský fond pro strategické investice²⁵, Nástroj pro propojení Evropy²⁶, evropské strukturální a investiční fondy a další stávající iniciativy úspěšně podporují investice do energie z obnovitelných zdrojů a do energetické účinnosti. Z toho vycházejí návrhy Komise ohledně příštího víceletého finančního rámce na období 2021–2027, které předpokládají, že nejméně 25 % finančních prostředků Unie by mělo přispět k podpoře zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí. Očekává se, že akce v rámci Programu InvestEU²⁷ přispějí na klimatické cíle 30 % celkového finančního krytí programu za

²⁴ Obrázek odvozený ze scénáře EUCO 32–32,5 (v souladu s klíčovými technologickými předpoklady scénářů skupiny EUCO, viz <https://ec.europa.eu/energy/en/data-analysis/energy-modelling/euco-scenarios>).

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1017 ze dne 25. června 2015 o Evropském fondu pro strategické investice, Evropském centru pro investiční poradenství a Evropském portálu investičních projektů a o změně nařízení (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013 – Evropský fond pro strategické investice (Úř. věst. L 169, 1.7.2015, s. 1).

²⁶ Nařízení (EU) č. 1316/2013.

²⁷ COM(2018) 439 final.

účelem mobilizace soukromého kapitálu v oblasti udržitelných investic. V rámci okna udržitelné infrastruktury by měl být příspěvek k cílům Unie v oblasti klimatu a životního prostředí dokonce ještě vyšší (55 %). V rámci Nástroje pro propojení Evropy byla vyčleněna část finančních prostředků vyhrazená na podporu přeshraničních projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Všechny členské státy jsou rovněž vybízeny k tomu, aby využívaly příjmy z dražeb EU ETS k financování investic do snižování a pohlcování emisí, energie z obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti, výzkumu a inovací pro čistou energii a průmyslových technologií.

Identifikace a kvantifikace očekávaných investičních potřeb a potenciálních zdrojů financování představují nezbytnou součást plnění cílů energetické unie. Celkem jedenáct členských států odhadlo buď **celkovou potřebu investic** nezbytnou pro dosažení svých cílů (**Francie, Itálie a Španělsko**), nebo **část svých investičních potřeb** (**Řecko, Finsko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Polsko a Rumunsko**), přičemž uvádějí různou míru podrobností ohledně zdrojů financování. Většina členských států do svých návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zahrnula i některé konkrétní údaje týkající se investic.

Evropská komise se tímto tématem souběžně zabývala v rámci **cyklu evropského semestru 2018–2019**, přičemž se zaměřila obzvláště na investiční potřeby členských států, a to jak ve zprávách podle jednotlivých zemí pro rok 2019, tak v návrhu doporučení Komise pro konkrétní země v rámci semestru 2019 vydaném dne 5. června 2019, který obsahoval doporučení pro většinu členských států ohledně důležitosti investic do energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a/nebo opatření v oblasti klimatu. Toto posouzení návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zohledňuje tato nejnovější zjištění a doporučení evropského semestru.

Některé členské státy již nyní v rámci evropského semestru vytvářejí vazbu mezi vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a doporučeními pro jednotlivé země, přičemž tuto vazbu by měly zajistit všechny členské státy²⁸. Obecněji platí, že by měl i nadále pokračovat dialog, jehož cílem je maximalizovat soudržnost a synergie mezi politikami v oblasti energetiky a klimatu a evropským semestrem, který je klíčovým nástrojem na podporu strukturálních reforem. V této souvislosti je pro porozumění celkovým hospodářským důsledkům plánovaných politik důležité spolehlivé makroekonomické posouzení politik a opatření navržených v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu. Pokrok směrem k dokončení vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu bude zdrojem informací pro zprávy evropského semestru týkající se jednotlivých zemí pro rok 2020.

Komise navrhla²⁹, aby **fondy politiky soudržnosti** zohledňovaly vnitrostátní a regionální potřeby identifikované vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu. Priority pro

²⁸ Nařízení o správě energetické unie výslovně uvádí, že členské státy by měly zajistit, aby jejich integrované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu zohledňovaly nejnovější doporučení pro jednotlivé země vydaná v rámci evropského semestru.

²⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním

investice uvedené ve zprávách podle jednotlivých zemí v rámci cyklu evropského semestru 2019 a nastíněné v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se vzájemně doplňují. Obzvláště relevantní bude podpora, která může pomoci budovat kapacity místních, regionálních a vnitrostátních orgánů a zajišťovat technickou pomoc a přeshraniční spolupráci. V období let 2021–2027 bude kladen silný důraz na spravedlivý přechod na čistou energii, na výzkum a inovace a průmyslovou transformaci založenou na inteligentní specializaci, na meziodvětvové propojení průmyslových klastrů a na podporu meziregionální spolupráce na inovačních činnostech. V návrzích Komise je navíc přijetí úplného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu „základní tematickou podmínkou“ umožňující přístup k Evropskému fondu pro regionální rozvoj a k Fondu soudržnosti, zejména pro investice do energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů.

2.3.4 Jak mohou návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu podpořit konkurenceschopnost Unie?

Od nynějška do roku 2030 musí každý členský stát **vytvořit vhodné rámcové podmínky pro rozvoj strategických hodnotových řetězců**, aby byl připraven na další investiční cyklus a podpořil neutralitu z hlediska klimatu do roku 2050. Návrhům vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by mohl celkově prospět podrobnější přehled způsobů, jimiž členské státy hodlají tyto podmínky prosazovat, a to prostřednictvím koordinace politik a opatření zaměřených na nákladově efektivní podporu přeměny průmyslu na klimaticky neutrální, oběhový a udržitelný průmysl do roku 2030. Tyto rámcové podmínky by měly působit jako hnací síla změn ve prospěch společnosti a celé planety, aniž by došlo ke ztrátě konkurenceschopnosti evropského průmyslu.

Obecněji řečeno by vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu měly pomoci **identifikovat a rozvíjet konkurenční výhody členských států**, přičemž by měly řádně posoudit dopad navrhovaných opatření. Zásadní význam pro úspěšnou orientaci v energetické a klimatické transformaci má přehlednější analýza makroekonomických dopadů navrhovaných politik a problémů v oblasti konkurenceschopnosti, s nimiž se jednotlivá průmyslová odvětví potýkají. Přístup navrhovaný několika členskými státy, který spočívá v zahájení rozsáhlého procesu konzultací v rámci průmyslu na toto téma, představuje osvědčený postup.

Politika v oblasti hospodářské soutěže zajišťuje, aby byly vládní výdaje na podporu přechodu na nízkouhlíkovou a čistou energii účinné a aby nenarušovaly vnitřní trh s energií. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu sice nenahrazují stávající právní požadavky z hlediska oznamování, mohly by však být užitečné při identifikaci budoucích potřeb pro účely předběžného oznámení o státní podpoře. Členské státy rovněž musí zajistit, aby politiky a opatření respektovaly mezinárodní závazky, zejména v souvislosti s dohodami WTO.

a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza (COM(2018) 375 final – 2018/0196 (COD)).

2.3.5 Jak návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu podporují spravedlivý přechod?

Předpokládaná transformace našich ekonomik bude vyžadovat integrovaný přístup umožňující pečlivé posouzení sociálních a územních dopadů a dopadů na zaměstnanost v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Toto posouzení je základem pro souhrnnou kombinaci politik, která umožní zajištění spravedlivého přechodu. Veřejné financování zdokonalení dovedností a modernizace výzkumu, inovací, infrastruktury a sociální ochrany je třeba sladit s novými potřebami společnosti. Pro úspěch energetických a klimatických plánů EU je nutné do nich již od samého počátku začlenit i sociální rozměr. To pomůže zajistit společensky spravedlivý přechod, a to i ve venkovských oblastech, a v konečném důsledku i sociální přijetí a veřejnou podporu reformy, zejména u rozsáhlých projektů a průlomových technologií.

Tam, kde je to nutné, musí být součástí reforem zmírňující nebo kompenzační opatření včetně snížení energetické chudoby a vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by tato opatření měly zdůraznit.

Energetická chudoba stále postihuje téměř 50 milionů lidí v celé Unii. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly k energetické chudobě zaujmout strukturovanější přístup počínající odhadem počtu domácností, jichž se energetická chudoba týká, jejich hlavních charakteristik (složení, úroveň příjmů atd.) a jejich potenciální zeměpisná koncentrace³⁰. Tam, kde je tento počet významný nebo kde jsou obtížím vystaveny konkrétní skupiny či regiony, je třeba stanovit orientační cíl za účelem snížení energetické chudoby ve spojení s příslušnými cílovými skupinami, politikami a opatřeními a rovněž potenciálními zdroji financování. V celé řadě návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu lze již nyní nalézt určité pozitivní prvky. Například **Řecko** stanoví konkrétní cíle, zatímco hodnocení **Itálie, Malty a Finska** jsou zpracována do dostatečných podrobností.

Důležitými nástroji, které doprovázejí přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky, je Evropský sociální fond (ESF +) a agenda dovedností pro Evropu. Ty společně s evropským pilířem sociálních práv rovněž pomáhají zaručovat lidem rovnost příležitostí a přístup na trh práce v závislosti na změnách požadavků na dovednosti a odvětvové struktury. Evropský pilíř sociálních práv zejména zdůrazňuje právo na rekvalifikaci, změnu kvalifikace, rozšiřování dovedností a sociální ochranu, což vše představuje klíčové prvky spravedlivého přechodu.

Současně funguje Modernizační fond financovaný systémem EU ETS, který je určen k modernizaci energetických systémů deseti členských států s nižšími příjmy a přispěje rovněž k urychlení přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku při současné podpoře vzestupné konvergence.

Komise bude dále zkoumat možné synergie s dalšími iniciativami zaměřenými na řešení problémů spojených s přechodem na čistou energii a potenciál ve specifických

³⁰ Významný podíl domácností vystavených energetické chudobě například tvoří domácnosti se středním příjmem (na základě údajů statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC)).

evropských oblastech, jako je například Pakt starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky, iniciativa Čistá energie pro ostrovy EU, strategie Komise vůči nejvzdálenějším regionům, Evropská bateriová aliance a iniciativa pro transformaci uhelných regionů.

2.3.6 Jak návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu souvisejí s politikami v oblasti životního prostředí?

Opatření v oblasti energetiky a klimatu mohou být přínosné z hlediska **kvality ovzduší**. Řešení **úbytku biologické rozmanitosti a změny klimatu** jsou politiky, které musí jít ruku v ruce. Přínosy **oběhového hospodářství** pro snižování emisí uhlíku jsou všeobecně uznávány.

Některé členské státy tyto prvky již začlenily do svých návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Členské státy by měly zajistit soulad mezi svými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a národními programy omezování znečištění ovzduší³¹ včetně jejich kvantitativních aspektů, jak vyžadují příslušné právní předpisy. Mělo by být výslovně stanoveno propojení mezi strategiemi v oblasti energetiky a klimatu a zachováním biologické rozmanitosti, oběhovým hospodářstvím, biohospodářstvím a účinným využíváním zdrojů, přičemž je třeba identifikovat konkrétní opatření, posoudit jejich dopady a v příslušných případech stanovit nápravná opatření. Například opakované používání výrobků ve větší míře a lepší recyklace některých druhotných surovin mohou snížit poptávku po energii.

Komise může členským státům pomoci, aby tyto aspekty začlenily do svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, a to prostřednictvím dialogů o politikách a sdílení osvědčených postupů za použití nástrojů, jako jsou například dialogy o čistotě ovzduší, mise pozitivní spirály, TAIEX (program pro technickou pomoc a výměnu informací) peer2peer, akční plány pro oběhové hospodářství, LIFE, pokyny pro síť Natura 2000 a obnovitelnou energii a klima, případně podpora poskytovaná Útvarem na podporu strukturálních reforem.

3. DALŠÍ KROKY – SMĚREM KE KONEČNÝM VNITROSTÁTNÍM PLÁNŮM

3.1 Průběžný iterativní proces

Analýza uvedená v tomto sdělení a doporučení pro jednotlivé země týkající se návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, podpořená pracovními dokumenty útvarů pro jednotlivé země, představují první milníky iterativního procesu dokončování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

Evropská komise a členské státy již od roku 2015 spolupracují na přípravě a předkládání prvních návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. V následujících

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, o změně směrnice 2003/35/ES a o zrušení směrnice 2001/81/ES (Úř. věst. L 344, 17.12.2016, s. 1). Národní program omezování znečištění ovzduší podle článku 6 je hlavním opatřením v oblasti správy, jehož prostřednictvím musí členské státy zajistit, aby byly splněny závazky týkající se snižování emisí pro roky 2020 a 2030.

měsících bude Komise i nadále rozšiřovat technické výměny s členskými státy, a to i prostřednictvím zasedání technické pracovní skupiny a dvoustranných jednání.

Dohodnuté cíle v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 jsou velmi ambiciózní a vyžadují konkrétní úsilí v rámci celého hospodářství. Návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu poskytují společnou, pevnou a srovnatelnou platformu pro to, aby se v rámci celé Unie zapojily a diskutovaly občanská společnost, podniky, sociální partneři a místní samosprávy o společných problémech a dlouhodobých prioritách Unie v oblasti energetiky a klimatu. Díky jejich zveřejnění v okamžiku předložení již tato transparentní diskuse začala. Tyto interakce by měly pomoci zvýšit úroveň ambicí konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a poskytnout konkrétní příklady projektů a politik, jež mají být prováděny v příštích deseti letech. Členské státy musí zajistit, aby byla veřejnosti poskytnuta možnost včas a účinně se podílet na přípravě konečných plánů, které by následně měly obsahovat shrnutí názorů veřejnosti.

Komise bude také i nadále systematicky zajišťovat zapojení všech úrovní společnosti a zároveň posilovat výraznější součinnost mezi evropským, vnitrostátním a místním úsilím prostřednictvím vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Ve druhé polovině roku 2019 a v dalších letech bude Evropská komise i nadále prosazovat inkluzivní diskusi o vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

3.2 Priority na příštích šest měsíců

Dalších šest měsíců – do konce roku 2019 – bude mít pro členské státy zásadní význam, pokud jde o vypracování solidních, stabilních, úplných a spolehlivých konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Aby Komise maximalizovala dopad nadcházejících výměn, má v úmyslu tento iterativní proces řídit se zaměřením na sedm hlavních priorit.

V doporučeních určených členskými státy klade Komise důraz na plnění rozměrů energetické unie jako takových, ale také na otázky zvláštního významu, zejména na investice, sociálně spravedlivý přechod a kvalitu ovzduší.

Při dokončování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by členské státy měly kromě doporučení pro jednotlivé země zohlednit i následující priority.

3.2.1 Náprava veškerých nedostatků v oblasti „ambicí“ a politik do roku 2030

Při **dokončování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu** stále existuje prostor pro odstranění řady nedostatků. Pokud jde o **příspěvky v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie**, některé členské státy se vyzývají, aby lépe využívaly svého vnitrostátního potenciálu, zatímco jiné budou muset potvrdit své již nyní ambiciózní cíle. Při dokončování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by členské státy měly **společně zintenzivnit úsilí o dosažení energetických a klimatických cílů Unie pro rok 2030, neboť pokračování stávajících politik ve stejném měřítku by nebylo k dosažení těchto cílů dostačující.**

Řada členských států se rovněž vyzývá, aby dále podpořily dosahování svých vnitrostátních cílů a příspěvků k cílům na evropské úrovni **konkrétnějšími dodatečnými politikami a opatřeními**, které budou v příslušných případech podpořeny zdroji financování, a aby dále pracovaly na analytických podkladech svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu musí být úplné a komplexní, aby umožňovaly odpovídajícím způsobem sledovat a podle potřeby revidovat úsilí a pokrok. Komise již dříve vydala pokyny, které lze použít ke stanovení měřitelných, dosažitelných, realistických a časově závislých cílů napříč všemi pěti rozměry³².

Pokud by ambice konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu byly z hlediska společného dosažení cílů energetické unie a zejména cílů týkajících se obnovitelné energie a energetické účinnosti pro rok 2030 i nadále nedostatečné, bude nezbytné, aby Komise zvážila dodatečná opatření na úrovni Unie za účelem dosažení těchto cílů.

3.2.2 Zapojení všech příslušných ministerstev na vnitrostátní úrovni

Návrhy vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu představují pro členské státy **bezprecedentní možnost lépe prozkoumat synergie mezi jednotlivými oblastmi politik a přijmout přístup založený na skutečné mezirezortní spolupráci**.

Několik členských států sice již vyvinulo nové institucionální uspořádání, které umožňuje lepší koordinaci napříč jednotlivými oblastmi politik, je však třeba odvést více práce s cílem dokončit a realizovat vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Je tomu tak zejména u synergií a spolupráce s ministerstvy financí a ministerstvy hospodářství. Popsané synergie politik v oblasti energetiky a klimatu s oblastmi, jako je například regionální, průmyslová, dopravní, digitální, sociální, zemědělská a environmentální politika, je možné prozkoumat hlouběji. To zahrnuje úplnou soudržnost mezi aspekty alternativních paliv v konečných plánech a vnitrostátním rámcem politiky, který musí každý členský stát podle směrnice o infrastruktuře pro alternativní paliva³³ předložit do listopadu 2019.

3.2.3 Maximální využívání spolupráce se sousedními členskými státy

Pokračující úsilí o **regionální spolupráci** by mělo být povzneseno na další úroveň s cílem usnadnit integraci trhu a nákladově efektivní politiky a opatření. Členské státy se rovněž vybízejí k další spolupráci, a to nejen se sousedními členskými státy, ale také se signatáři Energetického společenství a s třetími zeměmi, které jsou členy Evropského hospodářského prostoru.

³² V roce 2015 vypracovala Komise v rámci balíčku doprovázejícího první zprávu o stavu energetické unie pracovní dokument útvarů Komise o sledování pokroku při plnění cílů energetické unie. Tento dokument obsahuje soubor relevantních klíčových ukazatelů umožňujících kvantifikaci a měření pokroku v oblasti energetických a klimatických cílů EU. SWD(2015) 243 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1449767808781&uri=CELEX:52015SC0243>

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (Úř. věst. L 307, 28.10.2014, s. 1).

Regionální spolupráce – osvědčené postupy:

S cílem pomoci při přípravě návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu koordinovala organizace **Nordic Energy Research** analýzu energetického systému založenou na scénářích, která zkoumá změny v energetických systémech pobaltských zemí. Dne 11. června 2018 bylo při zasedání Rady pro energetiku v **rámci spolupráce zemí Beneluxu** podepsáno prohlášení o posílení spolupráce při přípravě návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Členové **Pentalaterálního energetického fóra** podepsali při zasedání Rady pro energetiku dne 4. března 2019 politické prohlášení, v němž potvrdili svůj záměr zachovat a posílit spolupráci při rozvoji a monitorování vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se zvláštním zaměřením na otázky s vysokým přeshraničním významem. V rámci **spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři** se několik členských států zavázalo, že pro své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu vytvoří koordinované prvky, které usnadní nákladově efektivní využívání obnovitelné energie na moři, zejména energie větrné. Obdobnou spolupráci očekává Komise i v dalších mořských oblastech, neboť pro dosažení klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050 bude nezbytné, aby byla značná část elektřiny v Evropě vyráběna na moři³⁴.

Obecněji řečeno, bez vedoucího postavení Evropské unie lze urychlení celosvětové energetické a klimatické transformace dosáhnout jen stěží. Úsilí Unie bude mít zároveň v globálním měřítku jen malý dopad, pokud nebudou stejně postupovat i třetí země. V této souvislosti se členské státy vybízejí k tomu, aby své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu doplnily o praktické, potenciálně přenosné a škálovatelné politiky, které by bylo možno sdílet i mimo Evropu v rámci snahy Unie postavit se do čela přechodu na čistou energii v celosvětovém měřítku. Pokud to budou považovat za vhodné, mohou členské státy rovněž konzultovat třetí země, které o to projeví zájem.

3.2.4 Využití vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu k podpoře průmyslu, konkurenceschopnosti a inovací

K plnému využití růstového potenciálu politik v oblasti klimatu a energetiky bude zapotřebí široká škála reforem. Je nezbytné, aby vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu **pomohly identifikovat a rozvíjet konkurenční výhody členských států** díky nastavení vhodných reforem a správných investičních signálů a pobídek, včetně dalšího rozvoje zdanění. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly stanovit nezbytné cíle a současně podpořit vnitrostátní strukturální reformy a zavádění integrovaných průmyslových strategií upřednostňujících konkurenceschopnost, udržitelnost, investice, obchodní infrastrukturu a inovace. **Jasnější strategie priorit v oblasti výzkumu a inovací** by mohly rovněž posílit dlouhodobé evropské priority a zároveň zachovat vývoz EU ve špičkových odvětvích.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu se mohou stát užitečnými **platformami, které se budou rozvíjet společně s bankovním sektorem a s novými programy**

³⁴ Tento přechod bude podpořen směrnicí EU o územním plánování námořních prostor, průběžnou snahou EU o stimulaci inovací a zlepšování přístupu ke spolehlivým údajům o oceánech i cílenými příležitostmi v rámci Programu InvestEU pro zajištění nezbytných kabelů a přístavní infrastruktury.

financování dlouhodobých investic a podnítí mobilizaci soukromých zdrojů nebo podpoří nové iniciativy mezi průmyslovými subjekty napříč odvětvími a hodnotovými řetězci a posílí ty, které Komise již zahájila v roce 2017 a které se týkají například baterií a plastů (Evropská bateriová aliance a Aliance pro plasty v oběhovém hospodářství).

3.2.5 Přilákání investic a určení možností financování

Klíčovou součástí provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v nadcházejících letech bude mobilizace nových investic a soukromých financí. Zásadním faktorem pro určení rozsahu a dosahu dalších investičních potřeb bude jednoznačnost cílů a nástrojů politik, což usnadní plánování a mobilizaci jednotlivých zdrojů financování. V nadcházejících měsících by proto členské státy měly tyto nástroje vyjasnit a posílit analýzu předpokládaných investičních potřeb, stávajících překážek a možných zdrojů financování, přičemž by měly zohlednit také synergie s procesem evropského semestru.

Toto podrobné posouzení je nezbytné pro zajištění účinného a cílenějšího vynakládání státních prostředků, lepší informování průmyslu o směřování politik a pro přilákání nových investic s pozitivním dopadem v oblasti zaměstnanosti a růstu. Současná práce Evropské komise v oblasti udržitelných financí, jejímž cílem je přeorientovat kapitálové toky od soukromých investorů na investice udržitelné z hlediska životního prostředí, by mohla pomoci identifikovat investiční příležitosti a mobilizovat soukromé finance.

Bude třeba využít synergií **se stávajícími i budoucími politikami Unie a s finančními nástroji Unie**. Souběžně s tím bude Komise i nadále podporovat členské státy při dokončování a provádění jejich vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu tím, že zajistí řadu podpůrných opatření, která jsou uvedena výše.

3.2.6 Plné začlenění sociálního rozměru

Řešení sociálních aspektů bude zásadním faktorem pro zajištění úspěšného přechodu na čistou energii. Členské státy se vyzývají, aby se ve svých konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu v plném rozsahu zabývaly otázkou zajištění **sociálně spravedlivého přechodu**.

To zahrnuje především aspekty týkající se **zaměstnanosti**, včetně odborné přípravy, rozšiřování dovedností a rekvalifikace a rovněž odpovídající sociální ochrany osob dotčených energetickým přechodem. Je rovněž zapotřebí náležitě řešit **energetickou chudobu**, mimo jiné posouzením počtu domácností zasažených energetickou chudobou a v případě potřeby stanovením orientačního cíle ke snížení energetické chudoby.

V neposlední řadě by dotčené členské státy měly zvážit dopad tohoto přechodu na obyvatele žijící v **regionech s vysokou uhelnou nebo uhlíkovou náročností** a provázat jej se stávajícími, plánovanými nebo nezbytnými opatřeními v tomto ohledu.

3.2.7 Začlenění dlouhodobých cílů a dlouhodobé vize

Nařízení EU o správě energetické unie vyžaduje, aby členské státy souběžně s dokončováním svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu vypracovaly své vnitrostátní **dlouhodobé strategie snižování emisí skleníkových plynů** s výhledem

na nejméně 30 let. Více než polovina návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu již nyní obsahuje cíle nebo vize do roku 2050, i když se liší co do míry podrobnosti. Jak vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu, tak dlouhodobé strategie bude třeba rozvíjet tak, aby se doplňovaly, a zároveň přispívaly k probíhající práci na dokončování dlouhodobé evropské strategie, kterou bude muset Evropská unie do roku 2020 předložit podle Pařížské dohody a Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu se sice zaměřují na výhled do roku 2030, měl by však do nich být zahrnut i výhled do roku 2050, včetně konzistentnosti cílů a úkolů s dlouhodobým cílem snižování emisí uhlíku a s dalším úsilím o **lepší vymezení dlouhodobých cílů** napříč všemi pěti rozměry.

Ve druhé polovině roku 2019 by Rada v příslušných složeních měla být schopna dokončit své probíhající politické debaty o evropské vizi klimaticky neutrální Evropy do roku 2050 a zohlednit tento aspekt i v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

Více než polovina návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu již nyní obsahuje cíle nebo vize do roku 2050, i když se liší co do míry podrobnosti. **Dánsko, Španělsko, Francie, Nizozemsko, Portugalsko, a Švédsko** mají cíl dosáhnout **neutrality z hlediska klimatu** nejpozději do roku 2050. **Francie a Spojené království** zavedly ve svých vnitrostátních právních předpisech **právně závazné cíle do roku 2050** a využívají uhlíkových rozpočtů jako mechanismu k zajištění soudržnosti střednědobých a dlouhodobých cílů. **Nizozemsko, Portugalsko a Švédsko zvýšily své vnitrostátní cíle v oblasti skleníkových plynů do roku 2030** tak, aby byly v souladu s jejich cíli dlouhodobými. Mezi další členské státy, jejichž cílem je do roku 2050 snížit emise uhlíku, patří **Česko, Německo, Estonsko, Irsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Rakousko a Finsko**.

4. ZÁVĚRY

Plnění závazků energetické unie vyžaduje další úzkou spolupráci mezi Komisí, členskými státy a všemi segmenty společnosti včetně zúčastněných stran, sociálních partnerů a široké veřejnosti. Jedná se o společný proces, v němž klíčový mezník představuje včasné předložení konečných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období po roce 2020 ze strany členských států.

Aby bylo zajištěno, že konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu předložené do konce roku 2019 splňují všechny požadavky a dosáhnou ambiciózních cílů EU pro rok 2030, vyzývá Komise Radu, aby zahájila diskusi o hlavních prioritách vymezených v tomto sdělení a v doporučeních Komise s cílem zajistit, aby konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu obsahovaly odpovídající úroveň ambicí, zejména co se týče dosažení cílů v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti na evropské úrovni. Komise povede intenzivní dialog s Evropským parlamentem a Radou o pokroku, jehož dosáhla energetická unie ve všech rozměrech politik v oblasti energetiky a klimatu.

Současně bude Evropská komise podporovat členské státy, aby dokončily své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu do konce roku 2019, přičemž bude stavět na dosavadním vynikajícím procesu spolupráce.

Solidní a komplexní vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu budou klíčovým předpokladem pro dosažení cílů energetické unie, jejich realizaci a příspěvek Unie k Pařížské dohodě a zároveň zajistí důvěru investorů a jistotu investic.

Za našimi hranicemi budou integrované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu vyjádřením důvěryhodnosti Evropské unie v mezinárodní klimatické politice, včetně přechodu na čistou energii, a přispějí k **dlouhodobým cílům snižování emisí uhlíku** v souvislosti s **Pařížskou dohodou** a cíli udržitelného rozvoje OSN. Mohly by se stát mezinárodním osvědčeným postupem při rozvíjení solidního střednědobého plánování politik v oblasti energetiky a klimatu a nástrojem na podporu mezinárodní spolupráce v souvislosti s těmito cíli.

Předložení těchto konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu bude teprve začátkem, nikoli koncem – průběžný dialog, spolupráce a přezkoumávání úrovně ambicí si zachovají zásadní význam po celou dobu až do roku 2030 i v letech následujících.